

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی شیراز
دانشکده بهداشت

برنامه استراتژیک
گروه مهندسی بهداشت محیط

بهداشت محیط

بهداشت محیط، تکوین نظام یافته، ارتقاء و اجرای معیارهایی است که شرایط خارجی مسبب بیماری، ناتوانی و سلب آسایش از انسان را کنترل می‌نماید. در این مجموعه معیارهای ساختاریافته علاوه بر حفظ سلامت و ایمنی، جنبه‌های زیبایی شناختی نیز متناسب با نیازها و انتظارات جامعه هدف گنجانده می‌شود. بر این اساس مهمترین هدف بهداشت محیط، مطالعه عوامل محیطی مضر برای سلامتی انسان و تشخیص و پیشگیری، رفع و کنترل اثرات سوء ناشی از این عوامل تلقی می‌گردد. بهداشت محیط به طور موکد سلامت انسان و بهداشت مردم را به عنوان هدف اصلی پیگیری می‌کند و کیفیت محیط و حفظ سلامت اکوسیستم‌ها را به طور غیرمستقیم مورد توجه قرار می‌دهد. بر این اساس می‌توان اصلی‌ترین محورهای فعالیت بهداشت محیط را به صورت زیر بیان نمود:

- نظارت و کنترل تهیه و توزیع مواد غذایی خوراکی، آشامیدنی و بهداشتی
  - نظارت و کنترل بر تأمین آب آشامیدنی سالم
  - نظارت و کنترل بر تصفیه و دفع بهداشتی فاضلاب‌ها
  - نظارت بر جمع‌آوری و دفع پسماندهای تولیدی در جامعه
  - نظارت، پایش و کنترل آلاینده‌های هوای محیط
  - نظارت و کنترل عوامل مخاطره‌آمیز محیط (نظیر پرتوهای محیطی)
- هدف گروه مهندسی بهداشت محیط، تربیت افرادی است که بتوانند در جهت بررسی، شناسایی، نظارت، پایش، ارزیابی و ارائه راه‌های کنترل مسائل و مشکلات بهداشت محیط و اجرای برخی از برنامه‌ها و طرح‌ها براساس دستورالعمل‌های موجود اقدام نمایند.

برنامه استراتژیکی گروه مهندسی بهداشت محیط

چشم‌انداز:

گروه مهندسی بهداشت محیط دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شیراز برآن است تا بوسیله نهادینه کردن و برقراری ارتباط موثر با موسسات عالی کشور و نهادهای تاثیرگذار در سلامت انسان و محیط زیست با بهره‌گیری از سرمایه‌های مادی و معنوی موجود، طی ۳ سال آینده ضمن حفظ جایگاه خود به عنوان یکی از گروه‌های منسجم و کارآمد در سطح دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور در زمینه‌های آموزشی و پژوهشی، جهت ارتقای وضعیت بهداشت محیط استان ایفای نقش نماید. در همین راستا در نظر دارد سایر گرایش‌های رشته بهداشت محیط را راه‌اندازی نماید.

مأموریت:

ماموریت اساسی گروه مهندسی بهداشت محیط عبارت است از:

- ❖ تربیت دانش آموختگانی با کیفیت علمی و عملی بالا جهت اجرای طرح‌های پژوهشی علمی و کاربردی مورد نیاز کشور که بتوانند در جهت تأمین بهداشت محیط جامعه و توسعه پایدار در سطح جامعه اقدام نمایند.
- ❖ حمایت از طرح‌های پژوهشی بنیادی-کاربردی و پایان نامه‌ها در زمینه مهندسی بهداشت محیط.
- ❖ برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های تخصصی با همکاری سایر گروه‌های آموزشی و مراکز تحقیقاتی دانشکده و دانشگاه
- ❖ برگزاری سمینارها، همایش‌های علمی- تخصصی، نشست‌ها و سخنرانی‌های علمی ملی
- ❖ برگزاری جلسات ژورنال کلاب، انتشار مقالات و کتب تخصصی با رعایت صداقت، امانت و عدالت اجتماعی در جهت توسعه پایدار
- ❖ برقراری و استمرار ارتباطی محکم و مداوم بین دانشگاه و صنایع و متقاضیان دریافت خدمات به منظور تحقیق، آموزش، طراحی و اجرای پروژه‌های مشترک در راستای برآوردن نیازهای متقابل دانشگاه و صنعت
- ❖ پذیرش و تربیت دانشجویان در مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد بهداشت محیط طبق روال جاری

ارزش‌ها:

- ❖ اعتقاد و التزام به فرهنگ اسلامی، کرامت انسانی و اخلاق در آموزش و پژوهش.
- ❖ اولویت قراردادن ارتقاء آموزش و پژوهش در رأس امور.
- ❖ اعتقاد و اهمیت به انجام کار گروهی در جوی پویا و خلاق.
- ❖ توجه به نیازهای ذینفعان در امر آموزش و پژوهش.
- ❖ استفاده از تجارب صاحب‌نظران در ساماندهی به پژوهش و بکارگیری نیروهای متخصص و جوان.
- ❖ مولد ساختن دانشگاه و سعی در تطابق با رشد سریع و جهانی علوم و تکنولوژی.
- ❖ تکریم اساتید، کارکنان و دانشجویان

تاریخچه گروه بهداشت محیط:

آموزشکده بهداشت عمومی کوارد در سال ۱۳۶۳ با هدف تربیت نیروهای کاردان به منظور انجام خدمات بهداشتی در دستگاه‌های اجرایی بهداشتی با دو رشته بهداشت عمومی و ضبط آمار و مدارک پزشکی در شهر کوارد آغاز بکار نمود. این آموزشکده در سال ۱۳۶۸ با عنوان دانشکده بهداشت به شیراز انتقال یافت و با هدف تربیت نیروهای کاردان، کارشناس و کارشناس ارشد و دکتری در رشته‌های مختلف بهداشتی و به منظور تأمین نیروهای مورد نیاز دانشگاه‌ها و موسسات آموزشی، مراکز بهداشتی دولتی و بخش خصوصی، نسبت به پذیرش دانشجو در رشته‌های مختلف همت گماشت. در سال ۱۳۷۰ با بازسازی مجدد آموزشکده بهداشت کوارد، مقاطع کاردانی کلیه رشته‌ها به کوارد انتقال یافت هر چند از مهر ماه ۸۲ با تصویب هیأت رئیسه دانشگاه این رشته‌ها مجدداً به شیراز بازگشت.

دانشکده بهداشت مسئولیت پذیرش و تربیت دانشجو در مقاطع مختلف رشته‌های بهداشتی در ۱۰ گروه آموزشی شامل: بهداشت عمومی (کارشناسی)، آموزش بهداشت (کارشناسی ارشد، دکتری)، مهندسی بهداشت حرفه‌ای (کارشناسی، کارشناسی ارشد، PhD)، مهندسی بهداشت محیط (کارشناسی، کارشناسی ارشد، PhD)، اپیدمیولوژی (کارشناسی ارشد و دکتری)، حشره‌شناسی پزشکی (کارشناسی ارشد)، ارگونومی (کارشناسی ارشد، PhD)، آموزش جامعه نگر در نظام سلامت (مجازی - کارشناسی ارشد)، سلامت سالمندی (کارشناسی ارشد) و MPH به منظور تأمین نیروی انسانی بهداشتی مورد نیاز کشور در سطوح اجرایی، آموزشی و مدیریتی و نیز انجام تحقیقات علمی-کاربردی برای حل مشکلات نظام بهداشتی و نهایتاً تولید علم و ارتقاء سطح دانش در علوم بهداشتی را بر عهده دارد. در راستای تحقق اهداف فوق در مناطق جنوبی کشور دانشکده بهداشت شیراز تاسیس و در حال حاضر این دانشکده با ۹ رشته شامل اپیدمیولوژی، بهداشت حرفه‌ای، ارگونومی، حشره‌شناسی پزشکی، آموزش بهداشت، بهداشت محیط، بهداشت عمومی، بهداشت خانواده، مبارزه با بیماری‌ها، دستیاری اپیدمیولوژی و MPH و در سه مقطع کارشناسی - کارشناسی ارشد و دکتری به تربیت دانشجو اشتغال دارد.

مقاطع تحصیلی دانشکده بهداشت دانشگاه شیراز از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۸

الف) دکترای تخصصی (PhD)

- ۱- اپیدمیولوژی
- ۲- آموزش بهداشت
- ۳- بهداشت حرفه‌ای

۴- بهداشت محیط

۵- ارگونومی

۶- حشره شناسی

ب) کارشناسی ارشد (MSc)

۱- بهداشت حرفه‌ای

۲- حشره‌شناسی پزشکی

۳- ارگونومی

۴- بهداشت محیط

۵- آموزش بهداشت

۶- سلامت سالمندی

۷- آموزش جامعه نگر در نظام سلامت

۸- MPH

ج) کارشناسی پیوسته (BSc)

۱- بهداشت حرفه‌ای

۲- بهداشت عمومی

۳- بهداشت محیط

دوره فعالیت‌های پژوهشی:

در حال حاضر فعالیت‌های پژوهشی گروه در زمینه‌های زیر برنامه‌ریزی می‌گردد:

❖ پایش آلاینده‌های گوناگون موجود در آب، هوا، خاک، مواد غذایی، فاضلاب

❖ طراحی تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب شهری و صنعتی

❖ طراحی سیستم‌های کنترل آلودگی هوا

❖ بهداشت و ایمنی مواد غذایی

❖ مدیریت پسماندهای شهری و صنعتی

❖ سنجش و کنترل رادیواکتیویته در محیط‌های گوناگون

❖ ارزیابی اثرات توسعه بر محیط زیست

- ❖ سنجش و کنترل آلودگی صوتی
- ❖ مدیریت بهداشت محیط
- ❖ ارزیابی سموم در محیط زیست
- ❖ استراتژی‌های ارتقاء شاخص‌های علمی و پژوهشی گروه (تعداد مقالات معتبر)
- ❖ راه‌اندازی مرکز تحقیقات علوم و فناوری‌های محیط زیست
- ❖ مجلات دانشکده بهداشت مشترک تمام گروهها با نمایه اسکاپوس با عنوان Journal of Health Sciences & Surveillance System و مجله International journal of nutrition sciences
- ❖ راه‌اندازی کلینیک پژوهشی گروه برای دسترسی دانشجویان به محتوای آموزشی و پژوهشی
- ❖ راه‌اندازی آزمایشگاه مجازی گروه برای دسترسی دانشجویان به محتوای عملی
- ❖ ارتباط بیشتر با صنعت در پایان نامه‌ها

تحلیل محیطی (Analysis SWOT):

تحلیل محیط داخلی

نقاط قوت (Strengths):

- S1 - وجود اعضای هیات علمی توانا و با تجربه در گروه
- S2 - حضور مدیران خلاق و با تجربه در زمینه فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و اجرایی
- S3 - حضور اساتید و اعضای هیئت علمی فرهیخته به صورت تمام وقت جغرافیایی
- S4 - توانایی برگزاری سمینارها و همایش‌های علمی ملی و بین‌المللی در دانشکده و دانشگاه
- S5 - امکان و توانایی برگزاری کارگاه‌های آموزشی و پژوهشی در دانشکده و دانشگاه
- S6 - توجه و حمایت مسئولین دانشگاه و دانشکده به گروه
- S7 - وجود مرکز تحقیقات علوم و فناوری‌های محیط زیست و امکان همکاری نزدیک با سایر مراکز تحقیقاتی دانشگاه
- S8 - پذیرش دانشجویان تحصیلات تکمیلی در مقطع ارشد و دکتری
- S9 - وجود آزمایشگاه‌های مختلف از جمله آزمایشگاه آنالیز دستگاهی، شیمی و میکروبیولوژی، بهداشت پرتوها، پسماند و آلودگی هوا
- S10 - امکان تعامل و همکاری خوب با معاونت بهداشتی

- S11- وجود هماهنگی، همدلی و وحدت رویه در بین اعضای گروه
- S12- کیفیت بالای آموزش‌های تئوری، عملی و کارآموزی
- S13- بهره‌گیری از روش‌های نوین و مناسب آموزشی و ارزیابی
- S14- حضور اعضای مورد در گروه
- S15- مجلات دانشکده بهداشت مشترک تمام گروه‌ها با نمایه اسکاپوس با عنوان *Journal of Health Sciences & Surveillance System* و مجله *International journal of nutrition sciences*
- S16- امکان و توانایی تأسیس و راه‌اندازی رشته بهره‌برداری و نگهداری از تأسیسات بهداشتی شهری، سم‌شناسی، مدیریت پسماند و مدیریت بیمارستانی در گروه مهندسی بهداشت محیط.

نقاط ضعف (Weakness)

- W1- ناقص بودن لیست تجهیزات پیشرفته آزمایشگاهی
- W2- عدم حمایت کافی از اعضای هیات علمی جهت همکاری در صنایع
- W3- دغدغه شغلی فارغ التحصیلان
- W4- عدم وجود کارشناسان کافی در گروه
- W5- درگیری بیش از اندازه اعضای هیئت علمی در امور اجرایی دانشکده و دانشگاه

محیط خارجی

فرصتها (Opportunities)

- O1- موقعیت مناسب جغرافیایی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و مذهبی شهر شیراز
- O2- امکان همکاری و ارتباط پویا با سایر دانشگاه‌های علوم پزشکی و مراکز تحقیقاتی تابعه
- O3- وجود صنایع مختلف در شهرستان جهت همکاری آموزشی و پژوهشی
- O4- وجود دیدگاه‌ها و رویکردهای پژوهش در جامعه صنعتی کشور
- O5- تعامل و همکاری مناسب با گروه‌های موجود در دانشکده شامل: اپیدمیولوژی، آموزش بهداشت، ارگونومی، علوم بهداشتی و تغذیه، آمار زیستی و بهداشت حرفه‌ای
- O6- قرار داشتن گروه مهندسی بهداشت محیط در دانشکده بهداشت و تغذیه
- O7- وجود مراکز بهداشتی، صنعتی و خیریه علاقمند به مشارکت در انجام و استفاده از نتایج تحقیقات

تهدیدها (Threats)

- T1- ناکافی بودن اعتبارات
- T2- زمان بر بودن تجهیز آزمایشگاهها
- T3- عدم وجود برنامه‌ها و بخشنامه‌های مشخص راهبردی بین دو بخش آموزش عالی (آموزش پزشکی) و وزارت صنایع جهت همکاری‌های علمی و پژوهشی
- T4- عدم وجود بانک اطلاعاتی متمرکز در کشور از نیازمندی‌های پژوهشی صنایع، سازمان‌ها و توانمندی‌های دانشگاه.
- T5- عدم وجود تعادل بین فعالیت‌های پژوهشی و بودجه سالیانه
- T6- کاهش متقاضیان به تحصیل دانشگاهی
- T7- تداخل وظایف گروه بهداشت محیط با سایر رشته‌های هم‌ارز
- T8- توجه ناکافی به برنامه‌های بهداشتی و زیست‌محیطی در برنامه‌های کلان ملی
- T9- اولویت ندادن وزارت بهداشت به مسائل بهداشتی در مقایسه با مسائل درمانی

دینفعان:

دینفعان داخلی:

- ✓ معاونت‌های دانشگاه
- ✓ اعضای هیات علمی
- ✓ پژوهشگران و دانشجویان
- ✓ مقاطع تحصیلات تکمیلی
- ✓ کارشناسان

دینفعان خارجی:

- ✓ وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ✓ سازمان حفاظت محیط زیست
- ✓ وزارت نیرو
- ✓ وزارت صنعت، معدن و تجارت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی شیراز
دانشکده بهداشت

- ✓ صنایع و کارخانجات سطح کشور
- ✓ استانداری‌ها و شهرداری‌ها
- ✓ عموم مردم جامعه
- ✓ بیمارستان‌ها، شبکه‌ها و مراکز بهداشتی درمانی
- ✓ شرکت‌های مهندسی آب و فاضلاب

توانمندی‌ها:

منابع انسانی گروه مهندسی بهداشت محیط

گروه مهندسی بهداشت محیط دانشگاه علوم پزشکی شیراز دارای ۸ عضو هیئت علمی با مراتب علمی ۲ نفر استاد، ۲ نفر دانشیار، ۳ نفر استادیار، ۱ نفر مربی و همچنین ۶ نفر کارشناس گروه می‌باشد.

- ❖ آزمایشگاه‌های گروه آموزشی مهندسی بهداشت محیط
- ❖ آزمایشگاه شیمی آب و فاضلاب
- ❖ آزمایشگاه میکروبیولوژی آب و فاضلاب
- ❖ آزمایشگاه هیدرولیک
- ❖ کارگاه نقشه‌کشی
- ❖ کارگاه لوله‌کشی و نصب موتور تلمبه
- ❖ آزمایشگاه مدیریت پسماند
- ❖ آزمایشگاه بهداشت پرتوها
- ❖ آزمایشگاه آلودگی هوا

واحد کتب و مجلات گروه مهندسی بهداشت محیط

- ❖ کتابخانه مجازی
- ❖ کلینیک پژوهشی
- ❖ آزمایشگاه مجازی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی شیراز
دانشکده بهداشت

اهداف کلان گروه آموزشی مهندسی بهداشت محیط

- ✓ ارتقاء نقش گروه در تصمیم‌گیری‌ها و تدوین سیاست‌ها و استراتژی‌های استانی و ملی در زمینه بهداشت محیط
- ✓ ایجاد همکاری با سازمان‌ها و مراکز علمی، پژوهشی و آموزشی و اجرایی
- ✓ کمک به ارتقای جایگاه حقیقی رشته مهندسی بهداشت محیط در نظام سلامت و صنعت
- ✓ راه‌اندازی و توسعه سایر گرایش‌های تخصصی رشته بهداشت محیط از جمله تاسیسات شهری و بهره‌برداری و سم‌شناسی و مدیریت پسماند و مدیریت بیمارستانی تا سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱
- ✓ تجهیز آزمایشگاه تخصصی
- ✓ ارتقاء وضعیت بهداشت محیط استان و کشور
- ✓ راه‌اندازی واحد پژوهانه گروه جهت نظارت بر توانمندی‌ها و صلاحیت‌های مورد انتظار از دانشجویان

آدرس: شیراز، بلوار رازی، روبروی باشگاه برق دانشکده بهداشت، دانشکده بهداشت، گروه مهندسی بهداشت محیط

پست الکترونیک: Schealth@sums.ac.ir

تلفن: ۹۸۷۱۳۷۲۵۱۰۰۱-۹

کد پستی: ۷۱۵۲۶-۷۵۵۴۱